Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

24. oktober 2013*

»Præjudiciel forelæggelse — sanering og likvidation af kreditinstitutter — direktiv 2001/24/EF — artikel 3, 9 og 32 — akt fra den nationale lovgiver, hvorefter saneringsforanstaltninger gives en likvidationsprocedures retsvirkning — lovbestemmelse, der forbyder eller udsætter ethvert retsskridt mod et kreditinstitut efter et moratoriums ikrafttræden«

I sag C-85/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour de cassation (Frankrig) ved afgørelse af 14. februar 2012, indgået til Domstolen den 20. februar 2012, i sagen:

LBI hf, tidligere Landsbanki Islands hf

mod

Kepler Capital Markets SA

Frédéric Giraux,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz (refererende dommer), og dommerne E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby og C. Vajda,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. marts 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

— LBI hf ved avocats S. Le Damany, T. Brun, J.E. Bunetel og J. Wohl

— Frédéric Giraux ved avocats P. Jupile Boisverd og G. Brasier Porterie

— den franske regering ved G. de Bergues, F. Fize og N. Rouam, som befuldmægtigede

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, som befuldmægtiget

* Processprog: fransk.

— den islandske regering ved Þ. Hjatested, V. Benediktsdóttir og J. Bjarnadóttir, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved F. Dintilhac, A. Nijenhuis og E. Traversa, som befuldmægtigede

— EFTA-Tilsynsmyndigheden ved X. Lewis og M. Moustakali, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. maj 2013,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/24/EF af 4. april 2001 om sanering og likvidation af kreditinstitutter (EFT L 125, s. 15).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side LBI hf, tidligere Landsbanki Islands hf (herefter »LBI«), som er et islandsk kreditinstitut, og på den anden side Kepler Capital Markets SA og Frédéric Giraux vedrørende to arrester, som sidstnævnte gennemførte i Frankrig til skade for LBI, selv om kreditinstituttet var omfattet af et betalingsmoratorium i Island.

Retsforskrifter

EU-retten

3 6., 7., 16., 20. og 30. betragtning til direktiv 2001/24 har følgende ordlyd:

»(6) De administrative eller retslige myndigheder i hjemlandet bør have enekompetence til at træffe beslutning om samt anvende saneringsforanstaltninger i henhold til denne medlemsstats lovgivning og gældende praksis. På grund af vanskelighederne ved at harmonisere medlemsstaternes lovgivning og gældende praksis bør det være sådan, at medlemsstaterne gensidigt anerkender de foranstaltninger, som hver enkelt af dem træffer for at genskabe et sundt forretningsgrundlag for de institutter, som de har godkendt.

(7) Det er nødvendigt at sikre, at saneringsforanstaltninger truffet af hjemlandets administrative eller retslige myndigheder samt foranstaltninger truffet af personer eller organer udpeget af disse myndigheder med henblik på at administrere disse saneringsforanstaltninger, herunder også foranstaltninger, der omfatter mulighed for betalingsstandsning, udsættelse af tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger eller nedbringelse af fordringer samt enhver anden foranstaltning, der kan berøre tredjemands bestående rettigheder, får retsvirkning i alle medlemsstater.

[…]

(16) Ens behandling af kreditorerne forudsætter, at kreditinstituttet likvideres under overholdelse af princippet om likvidationens enhed og universalitet, der tillægger hjemlandets administrative og retslige myndigheder enekompetence, og som anerkender disses afgørelser, der uden videre skal have samme retsvirkninger i alle andre medlemsstater som dem, der tillægges dem ifølge hjemlandets lovgivning, medmindre andet fremgår af direktivet.

[…]

(20) Særskilt meddelelse til de kendte kreditorer er lige så væsentlig som offentliggørelse, således at de, hvis det bliver nødvendigt, får lejlighed til at anmelde deres fordringer eller indgive bemærkninger til deres fordringer inden for det foreskrevne tidsrum. Der må på ingen måde foretages forskelsbehandling, der vil kunne være til skade for kreditorer med hjemsted i en anden medlemsstat end hjemlandet, og som er begrundet i deres opholdssted eller arten af deres fordringer. Kreditorerne bør i en passende form regelmæssigt holdes underrettet under likvidationsproceduren.

[…]

(30) Som undtagelse fra anvendelsen af »lex concursus« bestemmes virkningerne af saneringsforanstaltninger og likvidationsprocedurer på en verserende retssag af lovgivningen i den medlemsstat, hvor retssagen verserer. Virkningerne af sådanne foranstaltninger og procedurer på individuel tvangsfuldbyrdelse som følge af disse retssager bestemmes af hjemlandets lovgivning i overensstemmelse med dette direktivs hovedregel.«

4 Artikel 2 i direktiv 2001/24/EF har følgende ordlyd:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

— »saneringsforanstaltninger«: foranstaltninger, der har til formål at bevare eller genoprette et kreditinstituts finansielle situation, og som vil kunne berøre tredjemands bestående rettigheder, herunder foranstaltninger, der indebærer mulighed for betalingsstandsning, udsættelse af tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger eller nedbringelse af fordringer

[...]

— »likvidationsprocedurer«: kollektive procedurer, der indledes og kontrolleres af de administrative eller retslige myndigheder i en medlemsstat med henblik på at realisere formuegenstande under disse myndigheders tilsyn, herunder når denne procedure afsluttes med en tvangsakkord eller en anden tilsvarende foranstaltning

[...]«

5 Direktivets artikel 3, der har overskriften »Vedtagelse af saneringsforanstaltninger – Anvendelig lovgivning«, fastsætter:

»1. Kun de administrative eller retslige myndigheder i hjemlandet har kompetence til at træffe afgørelse om iværksættelse af en eller flere saneringsforanstaltninger i et kreditinstitut, herunder i filialer i andre medlemsstater.

2. Saneringsforanstaltningerne anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i hjemlandets love og administrative bestemmelser og procedurer, medmindre andet er fastsat i nærværende direktiv.

Foranstaltningerne har uden videre fuld retsvirkning i hele [Unionen] efter den pågældende medlemsstats lovgivning, også over for tredjemand i andre medlemsstater, uanset om de regler i værtslandet, som gælder for sådanne foranstaltninger, ikke indeholder hjemmel herfor, og uanset om de betingelser, der er gældende herfor i værtslandet, ikke er opfyldt.

Saneringsforanstaltningerne har retsvirkning i hele [Unionen], så snart de har retsvirkning i den medlemsstat, hvor de er truffet.«

6 Under overskriften »Indledning af en likvidationsprocedure – Underretning af andre tilsynsmyndigheder« præciserer samme direktivs artikel 9, stk. 1, følgende:

»Kun de administrative eller retslige myndigheder i hjemlandet, der er ansvarlige for likvidation, er kompetente til at træffe afgørelse om indledning af en likvidationsprocedure over for et kreditinstitut, herunder dets filialer i andre medlemsstater.

Når den administrative eller retslige myndighed i hjemlandet træffer afgørelse om indledning af en likvidationsprocedure, anerkendes afgørelsen uden videre på alle de øvrige medlemsstaters område og får retsvirkning dér, så snart den får retsvirkning i den medlemsstat, hvor proceduren indledes.«

7 Direktiv 2001/24's artikel 10, som har overskriften »Anvendelig lovgivning«, er sålydende:

»1. Kreditinstituttet likvideres i overensstemmelse med hjemlandets love og øvrige relevante bestemmelser og procedurer, medmindre andet er fastsat i nærværende direktiv.

2. Hjemlandets lovgivning fastlægger navnlig:

[...]

e) likvidationsprocedurens følger for retssager, som er anlagt af enkeltstående kreditorer, bortset fra verserende retssager, jf. artikel 32

[...]

l) reglerne for nullitet, omstødelse eller anfægtelighed for så vidt angår retshandler, som er til skade for samtlige kreditorer.«

8 I henhold til direktivets artikel 32 »[afgøres s]aneringsforanstaltningernes eller likvidationsprocedurens virkninger for en verserende retssag om et aktiv eller en rettighed i massen […] udelukkende efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor retssagen verserer«.

9 Direktiv 2001/24 er blevet indarbejdet i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 2. maj 1992 (EFT 1994 L 1, s. 3, herefter »EØS-aftalen«) ved Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse nr. 167/2002 af 6. december 2002 om ændring af bilag IX (finansielle tjenesteydelser) til EØS-aftalen (EUT 2003 L 38, s. 28).

Islandsk ret

10 Artikel 138 i konkurslov nr. 21/1991 af 26. marts 1991 (herefter »konkursloven«), der er indeholdt i lovens kapitel XX om annullation af skyldnerens transaktioner, fastsætter:

»Arrest i skyldnerens aktiver annulleres automatisk ved retsafgørelse om konkurs, på betingelse af at de pågældende aktiver indgår i konkursmassen. Det samme gælder tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger, som inden for seks måneder før konkurserklæringen giver anledning til pant i skyldnerens aktiver, på betingelse af at de pågældende aktiver indgår i konkursmassen.

[...]«

11 Lov nr. 161/2012 af 20. december 2002 om finansieringsinstitutter (herefter »lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter«) fastsætter i kapitel XII bestemmelser om finansiel sanering, likvidation og fusion af finansieringsinstitutter.

12 I forbindelse med den internationale bank- og finanskrise, der ramte Republikken Island i løbet af 2008, blev bestemmelserne i kapital XII i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter gentagne gange ændret. Således blev lovens artikel 98 ændret ved lov nr. 129/2008 af 13. november 2008 (herefter »lov nr. 129/2008«) på en sådan måde, at finansieringsinstitutter i vanskeligheder kunne blive bevilget et moratorium, der fra denne foranstaltnings ikrafttræden bl.a. kunne beskytte dem mod ethvert retsskridt, og hvorefter verserende retssager blev udsat, så længe moratoriet var gældende, medmindre andet var fastsat i loven, eller der var begået en strafferetlig lovovertrædelse.

13 Den ordning, der var fastsat i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter, som ændret ved lov nr. 129/2008, og som var gældende for finansieringsinstitutter, der var omfattet af et moratorium, blev omformuleret ved lov nr. 44/2009 af 15. april 2009 (herefter »lov nr. 44/2009«). For det første blev de bestemmelser i artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter, der forbød sagsanlæg og udsatte verserende procedurer over for finansieringsinstitutter, som var omfattet af et moratorium, ophævet. For det andet blev der ved lov nr. 44/2009 indført en række overgangsbestemmelser, hvis punkt II, som vedrører finansieringsinstitutter omfattet af et moratorium, har følgende ordlyd:

»Følgende særlige regler finder anvendelse på finansieringsinstitutter, som er omfattet af et gældsmoratorium på ikrafttrædelsesdatoen for [lov nr. 44/2009].

1. Det bevilgede moratorium fortsætter uanset denne lovs ikrafttræden og kan forlænges i overensstemmelse med reglerne i artikel 10, stk. 2, i [lov nr. 44/2009].

2. Hvad angår moratoriet finder bestemmelserne i artikel 101, stk. 1, samt artikel 102, 103 og 103a [i kapitel XX i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter] anvendelse, som om likvidationen af finansieringsinstituttet var blevet anordnet ved retsafgørelse på ikrafttrædelsesdatoen for [lov nr. 44/2009]; likvidationsprocedurerne skal imidlertid benævnes »bevilget gældsmoratorium«, så længe denne bevilling er gyldig [i overensstemmelse med det i stk. 1 ovenfor fastsatte]. Ved udløbet af denne bevilling skal finansieringsinstituttet, uden at der herved er behov for en særlig retsafgørelse, anses for at være genstand for likvidationsprocedurer i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser [...]«

14 Lov nr. 132/2010 af 16. november 2010 (herefter »lov nr. 132/2010«) ændrede de overgangsbestemmelser, som ved lov nr. 44/2009 var blevet indsat i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter. I henhold til artikel 2 i lov nr. 132/2010 skal finansieringsinstitutter, der er omfattet af et moratorium, ikke længere automatisk likvideres ved udløbet af moratoriet, men likvidationen skal begæres ved en domstol inden denne dato. Artiklen bestemmer desuden, at når denne domstol imødekommer begæringen om likvidation, forbliver de foranstaltninger, der efter lov nr. 44/2009's ikrafttræden var blevet truffet under det moratorium, og som omfattede finansieringsinstituttet, uforandrede.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 Den 10. november 2008 blev der på Frédéric Giraux' foranledning foretaget to arrester hos Kepler Capital Markets SA med henblik på at sikre betaling af hans fordring mod LBI.

16 LBI anmodede tribunal de grande instance de Paris om at ophæve disse arrester. Med henvisning til sanerings- og likvidationsforanstaltninger, som var truffet over for kreditinstituttet i Island, hævdede LBI, at disse foranstaltninger kunne påberåbes over for dets franske kreditor, og at samtlige tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger, der var vedtaget siden den 15. maj 2008, i henhold til lov nr. 44/2009 og konkurslovens artikel 138 var ugyldige.

17 Hvad angår de foranstaltninger, som blev truffet over for LBI i Island, fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at det islandske finanstilsyn ved en undtagelseslov af 6. oktober 2008 blev bemyndiget til at gribe ind i finansieringsinstitutters aktiviteter. Efterfølgende overtog nævnte tilsyn

kontrollen over LBI og nedsatte en midlertidig komité til administration af sidstnævnte, der skulle føre tilsyn med forvaltningen af bankens aktiver og lede dens transaktioner. Den 5. december 2008 bevilgede Reykjavik distriktsret (Island) LBI et moratorium i overensstemmelse med lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter. Dette moratorium, som blev forlænget gentagne gange, var – som saneringsforanstaltning i henhold til artikel 6 i direktiv 2001/24 – genstand for en meddelelse i *Den Europæiske Unions Tidende* den 9. januar 2009 (EUT C 4, s. 3). I meddelelsen var det præciseret, at der ikke kunne anlægges retssag mod LBI under moratoriet. Også to andre finansieringsinstitutter, nemlig Kaupthing Bank hf og Glitnir Bank hf, blev bevilget et moratorium på samme retsgrundlag ved to særskilte retsafgørelser af 24. november 2008 fra Reykjavik distriktsret.

18 Den 25. juni 2009 gav tribunal de grande instance de Paris ikke LBI medhold i kreditinstituttets søgsmål. Retten fandt, at overgangsbestemmelserne i lov nr. 44/2009 ikke henviste til konkurslovens artikel 138. Desuden udgjorde bestemmelserne i lov nr. 44/2009 ikke sanerings- og likvidationsforanstaltninger truffet af »administrative og retslige myndigheder« som omhandlet i direktiv 2001/24.

19 Cour d'appel de Paris (Frankrig) stadfæstede denne afgørelse ved dom af 4. november 2010. Ved stævning af 14. februar 2012 iværksatte LBI appel ved cour de cassation (Frankrig) til prøvelse af nævnte dom.

20 Under disse omstændigheder har cour de cassation besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 3 og 9 i [direktiv 2001/24] fortolkes således, at sanerings- eller likvidationsforanstaltninger over for [et finansieringsinstitut] som dem, der følger af [lov nr. 44/2009], skal anses for foranstaltninger truffet af en administrativ eller retslig myndighed i disse artiklers forstand?

2) Skal artikel 32 i [direktiv 2001/24] fortolkes således, at den er til hinder for, at en national bestemmelse som artikel 98 i [lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter], der forbød eller udsatte ethvert retsskridt mod en finansiel virksomhed fra det tidspunkt, hvor et moratorium trådte i kraft, får retsvirkning over for retsbevarende foranstaltninger, der er truffet i en anden medlemsstat før vedtagelsen af moratoriet?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

21 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3 og 9 i direktiv 2001/24 skal fortolkes således, at sanerings- eller likvidationsforanstaltninger over for et finansieringsinstitut såsom dem, der er baseret på overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009, skal anses for foranstaltninger truffet af en administrativ eller retslig myndighed som omhandlet i disse artikler i direktiv 2001/24, for så vidt som de nævnte overgangsbestemmelser kun får retsvirkning gennem de retsafgørelser, hvorved et kreditinstitut bevilges et moratorium.

22 Indledningsvis bemærkes, at direktiv 2001/24, således som det fremgår af sjette betragtning til direktivet, tilsigter, at medlemsstaterne gensidigt anerkender de foranstaltninger, som hver enkelt af dem træffer for at genskabe et sundt forretningsgrundlag for de kreditinstitutter, som de har godkendt. Såvel dette mål som det i 16. betragtning til direktivet anførte mål om at sikre ens behandling af kreditorerne forudsætter, at de sanerings- og likvidationsforanstaltninger, der træffes af myndighederne i hjemlandet, i alle andre medlemsstater har de retsvirkninger, som tillægges dem ifølge denne medlemsstats lovgivning.

23 Som det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, bevilgede Reykjavik distriktsret den 5. december 2008 LBI et moratorium i henhold til artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter, som ændret ved lov nr. 129/2008, med henblik på at gøre det muligt for kreditinstituttet at genoprette sin finansielle situation. Moratoriet blev bevilget af nævnte ret under hensyntagen til LBI's finansielle vanskeligheder og flere gange forlænget, frem til den 5. december 2010. Det er ubestridt, at moratoriet, for så vidt som det skulle gøre det muligt for LBI at genoprette sin finansielle situation, udgjorde en saneringsforanstaltning som omhandlet i artikel 2, syvende led, i direktiv 2001/24.

24 Overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009 ændrede disse moratoriers retsvirkning, idet de finansieringsinstitutter, som havde et moratorium, blev underlagt en særlig likvidationsordning, uden at de nævnte finansieringsinstitutter blev likvideret inden udløbet af moratoriet.

25 Det er set i lyset af disse betragtninger, at den forelæggende rets første spørgsmål skal besvares.

26 I denne henseende bemærkes for det første, at det fremgår af artikel 3, stk. 1, og artikel 9, stk. 1, i direktiv 2001/24, at kun de administrative og retslige myndigheder i hjemlandet har kompetence til at træffe afgørelse om iværksættelse af saneringsforanstaltninger i et kreditinstitut og om indledning af en likvidationsprocedure over for et sådant institut.

27 For det andet fremgår det af direktivets artikel 3, stk. 2, andet afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, at saneringsforanstaltningerne og de afgørelser om indledning af en likvidationsprocedure, der træffes af de administrative og retslige myndigheder i hjemlandet, i samtlige øvrige medlemsstater får den retsvirkning, som denne medlemsstats lovgivning tillægger dem.

28 Det følger af disse bestemmelser, at det er de sanerings- og likvidationsforanstaltninger, som træffes af de administrative og retslige myndigheder i hjemlandet, der er genstand for anerkendelse i medfør af direktiv 2001/24, og med den retsvirkning, som denne medlemsstats ret tillægger dem. Derimod kan hjemlandets lovgivning om sanering og likvidation af kreditinstitutter i princippet kun få retsvirkning i de øvrige medlemsstater gennem foranstaltninger, som de administrative og retslige myndigheder i denne medlemsstat træffer over for et bestemt kreditinstitut.

29 Hvad angår overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009 skal det fremhæves, at disse ændrede retsvirkningen af de betalingsmoratorier, som var gældende på tidpunktet for lovens ikrafttræden. Bemærkningerne til nævnte lov henviser i den del, der vedrører grundene til og målene med dette lovindgreb, imidlertid udtrykkeligt til LBI, Kaupthing Bank hf og Glitnir Bank hf.

30 Desuden besluttede den islandske lovgiver ved vedtagelsen af nævnte overgangsbestemmelser ikke, at de kreditinstitutter, der var omfattet af et moratorium, som sådan skulle likvideres, men tillagde moratorier, der var gældende på en bestemt dato, en vis retsvirkning knyttet til en likvidationsprocedure.

31 I henhold til første punktum i overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009 finder disse kun anvendelse på kreditinstitutter, der var omfattet af et moratorium på datoen for denne lovs ikrafttræden, således at overgangsbestemmelserne ikke kan have retsvirkning, når der ikke før denne dato forelå en retsafgørelse om bevilling eller forlængelse af et moratorium for et bestemt kreditinstitut.

32 Eftersom nævnte overgangsbestemmelsers anvendelighed var betinget af en individuel afgørelse om bevilling eller forlængelse af et moratorium, får disse lovbestemmelser i overensstemmelse med den generelle opbygning af direktiv 2001/24 ikke retsvirkning direkte, men gennem en saneringsforanstaltning, som en retslig myndighed bevilger et bestemt kreditinstitut.

33 Endelig fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at Reykjavik distriktsret den 22. november 2010 besluttede, at der skulle indledes en likvidationsprocedure over for LBI.

34 På denne baggrund må det fastslås, at likvidationen af LBI ikke kun følger af anvendelsen af overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009.

35 Disse overgangsbestemmelser får imidlertid retsvirkning gennem individuelle sanerings- og likvidationsforanstaltninger. I hovedsagen udgøres disse individuelle foranstaltninger af dels Reykjavik distriktsrets afgørelse af 5. december 2008 om bevilling af et moratorium for LBI som saneringsforanstaltning, dels samme rets afgørelse af 22. november 2010 om indledning og iværksættelse af likvidationsproceduren over for LBI.

36 Det følger heraf, at disse individuelle sanerings- og likvidationsforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, andet afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/24 kan få den retsvirkning, som den islandske lovgivning tillægger dem i Unionens medlemsstater.

37 Denne konklusion svækkes ikke af Frédéric Giraux' argument, hvorefter overgangsbestemmelserne i lov nr. 44/2009, der ændrede det til LBI bevilgede moratorium til en likvidationsprocedure, ikke kan være genstand for et søgsmål og derfor ikke kan få retsvirkning i Unionens medlemsstater i henhold til direktiv 2001/24, idet der ikke er tale om en retsafgørelse truffet af en administrativ eller retslig myndighed, men om lovbestemmelser.

38 Som anført i denne doms præmis 27, er de retsvirkninger, som sanerings- og likvidationsforanstaltninger truffet af de administrative og retslige myndigheder i hjemlandet kan have i Unionens øvrige medlemsstater, i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, andet afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/24 bestemt af hjemlandets ret. Direktivet er således ikke til hinder for, at denne medlemsstat, selv med tilbagevirkende kraft, ændrer den lovbestemte ordning, som finder anvendelse på sådanne foranstaltninger.

39 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt overgangsbestemmelserne i lov nr. 44/2009 skal kunne være genstand for et søgsmål for at udgøre foranstaltninger truffet af en administrativ eller retslig myndighed som omhandlet i artikel 3 og 9 i direktiv 2001/24, bemærkes, at der ved direktivet, således som det fremgår af sjette betragtning hertil, er indført en ordning med gensidig anerkendelse af nationale sanerings- og likvidationsforanstaltninger, uden at det herved er tilsigtet at harmonisere den nationale lovgivning på området.

40 Inden for rammerne af den ved direktiv 2001/24 indførte ordning skal hjemlandets sanerings- og likvidationsforanstaltninger, således som det fremgår af direktivets artikel 3, stk. 2, andet afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, imidlertid »uden videre« anerkendes. Navnlig gør direktivet ikke anerkendelsen af sanerings- og likvidationsforanstaltningerne betinget af, at der kan anlægges søgsmål til prøvelse af disse. Tilsvarende fremgår det af nævnte artikel 3, stk. 2, andet afsnit, at værtslandet heller ikke kan underlægge denne anerkendelse en betingelse, som eventuelt er fastsat i dets nationale retsorden.

41 Endelig bemærkes, at selv om princippet om, at alle kreditorer skal have lige muligheder for at gøre deres krav gældende – således som det fremgår af 12. betragtning til direktiv 2001/24 – forpligter hjemlandets myndigheder til at sikre kreditorer fra de øvrige medlemsstater ligebehandling i forhold til dette hjemlands kreditorer, kan det ikke heraf udledes, at alene de sanerings- og likvidationsforanstaltninger, der kan indbringes for en domstol i henhold til national ret, kan være genstand for anerkendelse i medfør af artikel 3, stk. 2, andet afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/24.

42 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3 og 9 i direktiv 2001/24 skal fortolkes således, at saneringS- eller likvidationsforanstaltninger over for et finansieringsinstitut såsom dem, der er baseret på overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009, skal anses for foranstaltninger truffet af en administrativ eller retslig myndighed som omhandlet i disse artikler, for så vidt som de nævnte overgangsbestemmelser kun får retsvirkning gennem de retsafgørelser, hvorved et kreditinstitut bevilges et moratorium.

Om det andet spørgsmål

43 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 32 i direktiv 2001/24 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en national bestemmelse såsom artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter, som ændret ved lov nr. 129/2008 – der forbød eller udsatte ethvert retsskridt mod et finansieringsinstitut fra det tidspunkt, hvor finansieringsinstituttet var omfattet af et moratorium – får retsvirkning over for retsbevarende foranstaltninger såsom de i hovedsagen omhandlede, der er truffet i en anden medlemsstat før vedtagelsen af moratoriet.

Om formaliteten

44 Frédéric Giraux har gjort gældende, at det andet spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling, da det ikke er relevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, og idet det er af hypotetisk karakter. Han har anført, at det i artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter fastsatte forbud mod, at der indledes retsskridt mod et finansieringsinstitut, som er omfattet af et moratorium, ikke finder anvendelse på de retssager, der som de i hovedsagen omhandlede er blevet indledt inden retsafgørelsen om bevilling af et sådant moratorium. Desuden har Frédéric Giraux anført, at de af LBI påberåbte bestemmelser i denne artikel er blevet ophævet ved lov nr. 44/2009.

45 Ifølge fast retspraksis er der formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dens genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (jf. dom af 6.12.2012, sag C-152/11, Odar, præmis 24).

46 Denne formodning for spørgsmålets relevans kan dog ikke tilbagevises alene ved, at en af parterne i hovedsagen har bestridt visse faktiske omstændigheder, som det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve rigtigheden af, og som er afgørende for fastlæggelsen af tvistens genstand (dom af 8.11.2007, sag C-379/05, Amurta, Sml. I, s. 9569, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).

47 Spørgsmålet om, hvorvidt artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter kan have retsvirkning over for retsbevarende foranstaltninger, der er foretaget inden retsafgørelsen om bevilling af et moratorium, og om hvilken indvirkning ophævelsen af nævnte artikels relevante bestemmelser kan have i denne henseende, er imidlertid netop et spørgsmål om de retlige og faktiske rammer, som det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve.

48 Det andet spørgsmål kan derfor antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

49 Med henblik på at besvare det andet præjudicielle spørgsmål bemærkes, at direktiv 2001/24, således som det bl.a. fremgår af 16. betragtning hertil, er baseret på enheds- og universalitetsprincippet og opstiller princippet om gensidig anerkendelse af saneringsforanstaltninger og likvidationsprocedurer samt af deres retsvirkning. I denne forbindelse er saneringsforanstaltningerne og likvidationsprocedurerne i henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 2, andet og tredje afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, underlagt hjemlandets lov, samtidig med at disse bestemmelser fastsætter, at retsvirkningen af sådanne foranstaltninger og procedurer fastlægges i henhold til denne stats lovgivning, og at disse foranstaltninger og procedurer har retsvirkning, så snart de har retsvirkning i hjemlandet. Disse bestemmelser fastsætter således, at saneringsforanstaltningerne og likvidationsprocedurerne i princippet afgøres efter lex concursus.

50 Hvad angår likvidationsprocedurerne er det i direktivets artikel 10, stk. 2, litra e), præciseret, at de »retssager, som er anlagt af enkeltstående kreditorer«, er underlagt hjemlandets lovgivning, bortset dog fra virkningerne for »verserende retssager«.

51 I sidstnævnte henseende fastsætter artikel 32 i direktiv 2001/24, at saneringsforanstaltningernes eller likvidationsprocedurens virkninger for en verserende retssag om et aktiv eller en rettighed i massen udelukkende afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor retssagen verserer.

52 Denne bestemmelse udgør således en undtagelse fra den almindelige regel om, at saneringsforanstaltningernes eller likvidationsprocedurens retsvirkning afgøres efter hjemlandets lovgivning, og den skal fortolkes strengt.

53 Rækkevidden af artikel 32 i direktiv 2001/24 belyses af 30. betragtning til direktivet, hvori der sondres mellem »verserende retssag[er]« og »individuel[le] tvangsfuldbyrdelse[r]«. Det fremgår for det første af denne betragtning, at som undtagelse fra anvendelsen af lex concursus bestemmes virkningerne af saneringsforanstaltninger og likvidationsprocedurer på en »verserende retssag« af lovgivningen i den medlemsstat, hvor retssagen verserer. For det andet bestemmes virkningerne af sådanne foranstaltninger og procedurer på »individuel tvangsfuldbyrdelse« som følge af disse retssager af hjemlandets lovgivning i overensstemmelse med dette direktivs hovedregel.

54 Der skal for så vidt angår fastlæggelsen af den lov, der finder anvendelse på retsvirkningen af saneringsforanstaltninger eller en likvidationsprocedure, derfor sondres mellem verserende retssager og individuelle tvangsfuldbyrdelser som følge af disse retssager, idet sidstnævnte foranstaltninger i overensstemmelse med hovedreglen i direktiv 2001/24 er underlagt hjemlandets lovgivning. Som Europa-Kommissionen har anført i sine skriftlige indlæg, omfatter ordene »verserende retssag« nemlig kun behandlingen af sagens realitet.

55 En modsat fortolkning af direktiv 2001/24 ville kunne undergrave den effektive virkning af det ved direktivet indførte universalitetsprincip, som har til formål at lade saneringsforanstaltningerne og likvidationsprocedurerne underlægge en procedure med universel virkning. For så vidt som selve formålet med de i direktiv 2001/24 fastsatte foranstaltninger og procedurer er ophævelsen af individuelle fuldbyrdelsesforanstaltninger med henblik på at genskabe et sundt forretningsgrundlag for de omhandlede kreditinstitutter, ville enhver tvangsfuldbyrdelsesforanstaltning nemlig formindske rådigheden over de aktiver, der indgår i boet, og således bringe universalitetsprincippet i fare.

56 Hvad angår de i hovedsagen omhandlede retsbevarende foranstaltninger er det ubestridt, at disse foranstaltninger udgør individuelle tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger, idet de har som virkning at fratage et kreditinstitut den frie rådighed over en del af dets aktivmasse i afventen af, at realiteten i en tvist mellem kreditinstituttet og en af dets kreditorer afgøres. Det følger heraf, at sådanne retsbevarende foranstaltninger ikke er omfattet af artikel 32 i direktiv 2001/24, men afgøres efter islandsk ret som lex concursus.

57 Den omstændighed, at disse foranstaltninger blev truffet inden bevillingen af det i hovedsagen omhandlede moratorium til LBI, kan ikke afkræfte denne konklusion. Som det fremgår af selve ordlyden af bestemmelserne i artikel 3, stk. 2, andet og tredje afsnit, og artikel 9, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/24, regulerer lex concursus nemlig også den tidsmæssige retsvirkning af saneringsforanstaltninger og likvidationsprocedurer. Direktivets artikel 32 er derfor ikke til hinder for, at disse foranstaltninger og procedurer gives tilbagevirkende kraft.

58 Det andet præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 32 i direktiv 2001/24 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en national bestemmelse såsom artikel 98 i lov nr. 161/2002 om finansieringsinstitutter, som ændret ved lov nr. 129/2008 – der forbød eller udsatte ethvert retsskridt mod et finansieringsinstitut fra det tidspunkt, hvor finansieringsinstituttet var omfattet af et moratorium – får retsvirkning over for retsbevarende foranstaltninger såsom de i hovedsagen omhandlede, der er truffet i en anden medlemsstat før vedtagelsen af moratoriet.

Sagens omkostninger

59 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

1) **Artikel 3 og 9 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/24/EF af 4. april 2001 om sanering og likvidation af kreditinstitutter skal fortolkes således, at sanerings- eller likvidationsforanstaltninger over for et finansieringsinstitut såsom dem, der er baseret på overgangsbestemmelserne i punkt II i lov nr. 44/2009 af 15. april 2009, skal anses for foranstaltninger truffet af en administrativ eller retslig myndighed som omhandlet i disse artikler, for så vidt som de nævnte overgangsbestemmelser kun får retsvirkning gennem de retsafgørelser, hvorved et kreditinstitut bevilges et moratorium.**

2) **Artikel 32 i direktiv 2001/24 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en national bestemmelse såsom artikel 98 i lov nr. 161/2002 af 20. december 2002 om finansieringsinstitutter, som ændret ved lov nr. 129/2008 af 13. november 2008 – der forbød eller udsatte ethvert retsskridt mod et finansieringsinstitut fra det tidspunkt, hvor finansieringsinstituttet var omfattet af et moratorium – får retsvirkning over for retsbevarende foranstaltninger såsom de i hovedsagen omhandlede, der er truffet i en anden medlemsstat før vedtagelsen af moratoriet.**

Underskrifter